

ČNOST ČISTOTY

Stav prúdenia (flow) – podmienky prúdenia – Trojičný život a prúdenie – spása a prúdenie – spása a čnosť čistoty – askéza a čnosť čistoty

Mihaly Csikszentmihalyi, americký psychológ maďarského pôvodu je pôvodcom tvrdenia, že v samom jadre stavu šťastia je tzv. „prúdenie“ (angl. flow), ktoré popisuje ako stav, „ve ktorém jsou lidé tak ponořeni do určité činnosti, že nic jiného se jim nezdá důležité. Tento prožitek sám je tak radostný, že se ho lidé snaží dosáhnout dokonce i za velkou cenu, pro pouhé potěšení, které jim přináší.“ Prúdenie je teda stav maximálnej sústrednosti, maximálneho uchvátenia, ponorenia sa do toho, čo robíme, takže celé naše bytie je zrazu zjednotené a upriamené jedným-jediným smerom k tomu, čo robíme. Je jasné, že bez tohto sústredenia na jednu jediná vec nie je prúdenie možné. Ak je naša pozornosť – a naša túžba! – roztrieštená, výsledkom je nie *flow*, ale povrchnosť, možno dokonca nervozita, podráždenosť, dokonca hnev, keď protichodné túžby v nás kolidujú.

Preto ľudia, ktorí usilujú o túto sústredenosť, či už vedome, alebo nevedome, vyhľadávajú miesta, kde ich nikto a nič neruší – a ak ich niekto ruší v ich sústredení a pohltení prácou, nahnevane kričia: „Odpáľte preč! Nechajte ma na pokoji! Nerušte ma!“

Skúste si teraz predstaviť, že toto *prúdenie* sa netýka len nejakej jednotlivosti, ktorú robíte, ale preniká celý Váš život, Vašu existenciu, je spôsobom Vášho bytia – a dostanete predstavu o tom, čo sám v sebe žije Trojjediný Boh: Dokonalý stav nekonečne intenzívneho *prúdenia*, prameniaceho z dokonalej a nekonečne intenzívnej lásky troch božských Osôb, spojených v kruhu Trojice. Už chápeme, prečo je Boh nekonečne blažený sám v sebe? Pretože je celý, úplne a nerozdelene, nekonečne intenzívne pohrúžený do nekonečne intenzívneho a večného stavu *prúdenia*, ktorého podstatou je láska, celou pozornosťou uprená k ostatným osobám tohto svätého Spoločenstva.

Sme stvorení na to, aby sme spoločne s Bohom prežívali tento život, stav dokonalého, nekonečne intenzívneho a nekonečne blaženého *prúdenia* lásky v kruhu Trojice. To od nás ale vyžaduje rovnaký stupeň *sústrednosti* lásky smerom od nás k Bohu. Neprekvapuje, že presne túto požiadavku v sebe obsahuje podľa Ježiša absolútne prvé a najdôležitejšie prikázanie: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, zo všetkých svojich síl a z celej svojej mysle“ (Lk 10,27 SSV). To znamená, že musíme byť v stave, kedy naozaj je Boh našou *jedinou láskou* (a spolu s Ním a z lásky k Nemu potom milujeme aj „svojho blízkeho ako seba samého“ (Lk 10,27 SSV)) – a tejto láske a tomuto darovaniu, tejto túžbe a pozornosti nekonkuruje absolútne nič! Inak by výsledkom nebolo prúdenie, ale konflikt, nie blaženosť, ale nervozita, hnev, podráždenosť, rozpoltenosť a podobne – veci, ktoré bežne vidíme u ľudí, ktorí sa pre túto úplnú lásku nerozhodli, ako konštatuje už Jakub, keď hovorí: „Taký člověk nech sa nenaždáva, že dostane něco od Pána; - muž s rozpoltenou myslou, nestály vo všemkom svojom počínání“ (Jak 1,7-8 SSV) Preto v

Nebi už okrem Boha nie je nič, vôbec nič, iba Boh sám, ako svedčí Písmo: „Keď ľudia vstanú z mŕtvych, už sa ani neženia, ani nevydávajú, ale sú ako anjeli v nebi“ (Mk 12,25 SSV), alebo inde: „Veď Božie kráľovstvo nie je jedlo a nápoj“ (Rim 14,17 SSV) a pod.

Preto Pavol hovorí: „o telo sa nestarajte podľa jeho žiadostí“ (Rim 13,14 SSV), pretože „Tí, čo patria Kristovi Ježišovi, ukrižovali telo s vášňami a žiadosťami“ (Gal 5,24 SSV) – aby sme tak mali „čisté srdce“, o ktorom Ježiš hovorí: „Blaoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha“ (Mt 5,8 SSV) – čiže srdce, v ktorom už niet žiadne inej, postrannej túžby a lásky, okrem tej jedinej, k Bohu a skrze Boha ku všetkým Božím stvoreniam.

A presne o tomto je čnosť čistoty, ktorá sa ani náhodou a ani zďaleka netýka iba sexu, ako si niekedy niektorí myslia a už vôbec sa netýka len kňazov a mníchov a podobných ľudí, ktorí si zvolili život v celibáte. Je určená a potrebná pre všetkých bez rozdielu, pretože nie je ničím iným, než dokonalou slobodou od všetkého, čo nie je Boh – a bez toho nie je *prúdenie* Božieho života a teda spása možná: Čistota v sexe, kedy nás jeho rozkoš už ani trochu neláka, pokojne ho použijeme, keď ide o splodenie detí, či nepoužijeme ako tí, ktorí žijú v celibáte, ale už po ňom nijako nedychtíme, je nám ľahostajný, nechýba nám, sme od neho slobodní. Jeme a pijeme, aby sme žili, ale samotné jedlo a potešenie z neho je nám ľahostajné. Vieme, ako hovorí Pavol, „žiť skromne ... aj oplývať ... byť sýty aj hladovať, mať hojnosť i núdzu trieť“ (Flp 4,12 SSV). Užívame peniaze i majetok, ale už po ničom z toho ani trochu netúžime, sú to už len nástroje, sami o sebe ľahostajné. Rovnako nám je ľahostajná chvála či hana sveta, ako hovorí otec Makários: „Bud' mrtvolou a nedbej ani na lidské bezpráví, ani na lidskou chválu jako mrtví a budeš spasen“ (Apoftegmata 476). A to všetko nie preto, žeby sme upadli do nejakej mŕtvej *apatie* stoikov, ale preto, že sme uchvátení Kristom, uchvátení nádherou Trojice a celým svojim bytím „kričíme“ na všetky tieto veci: „Dajte pokoj! Nerušte ma! Nevidíte, že som zahľadený, zamilovaný už len do Krista a chcem patriť už len Jemu, jedine Jemu a nikomu a ničomu, než Jemu?!“

A tým hlas, ktorým to voláme, je askéza, tvrdý tréning, prekonávajúci otroctvo a závislosti od všetkého, čo nie je Boh, podľa slov Písma: „krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý“ (1Kor 9,27 SSV) a inde: „Lebo ak budete žiť podľa tela, zomriete. Ale ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť“ (Rim 8,13 SSV).

Boh Vám žehnaj!

Váš Inky